

НӨХЦӨЛ БАЙДЛЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ОНОЛЫГ ГЭМТ ХЭРГЭЭС УРЬДЧИЛАН СЭРГИЙЛЭХ ҮР ДҮНТЭЙ ХӨГЖЛИЙН ХҮРЭЭ БОЛГОН АШИГЛАХ

*ЦЭЗТ-ийн багш, цагдаагийн
дэд хурандаа Б.Наргулан*

Товчлол: Гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх бодлого, практик үйл ажиллагааг өнөөгийн хуваагдмал байдал, гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх үр ашиггүй арга барилаас гарахын тулд мэдлэгт суурилсан онолын хүрээнд үндэслэх шаардлагатай байгааг сурталчлах ба гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх ажилд чиглэсэн нийтлэг хандлагыг даван туулахад туслах болно (жишээ нь, зохион байгуулалтын сэдэв, мэдээлэл солилцох, хамтран ажиллах гэх мэт) агуулга гэхээсээ илүү "яагаад хийх хэрэгтэй" гэхээсээ илүүтэйгээр "яаж хийх" талаар дүгнэх өөрийн үзэл бодлоо илэрхийлсэн болно.

Түлхүүр үг:

- **Crime prevention** (гэмт хэргийн урьдчилан сэргийлэл),
- **Risk factors**(эрсдэлт хүчин зүйл),
- **Situational action theory** (нөхцөл байдлын үйл ажиллагааны онол).

Үндсэн хэсэг. Гэмт хэрэг үүсгэхэд хүргэдэг тоолж баршгүй олон шалтгаан байдаг: учир нь хүмүүс ядуу, уйтгартай, гадуурхагдсан, бусдад урам зориггүй, хүчирхийлэлд өртсөн, өөрийгөө бодсон, хараа хяналтгүй, уруу татагдсан, гутаан доромжилогдсон, догдолсон, танин мэдэхүйн бэрхшээлтэй, шунахай, төөрөлдсөн, үл тоомсорлосон, эсвэл шийдвэр гаргах чадваргүй байдаг. Үүний эсрэг мөн тоолж баршгүй олон гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх ажлууд хийгддэг: халамжаас урьдчилан сэргийлэх, хөл хорих, чөлөөт цагаа өнгөрөөх үйл ажиллагаа, нийгэмд хамрагдах хөтөлбөр, архитектурын дизайн, төвлөрсөн бодлогууд, зөвлөгөө, нийгмийн ур чадварын сургалт, зорилтот хатуужил, эцэг эхийн сургалт, мансууруулах бодис болон архинд донтогсодын эмчилгээ, нийгмийн тэгш байдал, шударга ёсыг сайжруулах, гудамжны гэрэлтүүлэгийг хангах эсвэл ялыг чангалах гэх мэт байна.

Үүний цаана гэмт хэргээс урьдчилан ажлын талаар авч байгаа бодлогыг боловсруулагчид болон хэрэгжүүлэгчид үр дүнтэй ажиллахын тулд янз бүрийн цогц ажлыг дэвшүүлж хэрэгжүүлэхийн тулд чармайж байгаа нь гайхах зүйл биш. Хэдийгээр криминологийн шинжлэх ухааны онол нь гэмт явдал, түүний хор уршиг, шалтгаан нөхцөл, гэмт хэрэгтэн болон хохирогч бие хүн, тэдний онцлог байдал, төлөвших зүй тогтол, гэмт явдлаас урьдчилан сэргийлэх ажиллагаа, түүний үр дүн¹ судалдаг ба мөн гэмт явдал, түүний талаархи бидний ойлголттой холбоотой олон чухал мэдлэгийг агуулдаг ч түүний шалтгаан болон урьдчилан сэргийлэхийн доторхи ойлголтууд нь муу уялдаа холбоотой ба задарсан байдаг.

Нөхцөл байдлын үйл ажиллагааны онол (SAT) нь гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх үр дүнтэй дадлыг төвлөрүүлэх, боловсруулах, зохион байгуулахад хэрэгтэй интеграцийн цогц онол юм.

¹ Д.Зүмбэрэлхам. Криминологи. УБ.20 17 дахь тал

Гэмт хэргийн таамаглал, шалтгаан ба урьдчилан сэргийлэлт: Шалтгаан нь тухайн гэмт хэрэг үйлдэгддэг хүчин зүйл бөгөөд гэмт хэргийн таамаглах нь зүгээр л урьдчилан таамаглагч хүчин зүйл биш юм.

Урьдчилан таамаглах нь үр дүнг өөрчлөхгүй, харин шалтгааныг илрүүлэх нь өөрчилж чадна. Тиймээс гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэхийн тулд түүнийг урьдчилан таамаглах биш, харин шалтгааныг чиглүүлэх хэрэгтэй. Ихэнх эрсдэлт хүчин зүйлүүд нь урьдчилан таамаглагч гэсэн нэр томъёо боловч гэмт хэргийн шалтгаан биш юм. "Эрсдэл" гэсэн ойлголт нь зарим нэг шалтгааны үр нөлөөг илэрхийлж байгаа боловч тухайн хүний хувьд нэг юмуу олон төрлийн эрсдэлүүд нийлж гэмт хэрэг хийхэд хүргэж болох ба аль эсвэл ямар ч эрсдэлт хүчин зүйл байхгүй байж болно.

Гэмт хэрэгт үйлдэгдэж буй шалтгаан таамаглаж буй эрсдэлт хүчин зүйлсүүдийг хооронд нь ялгах хэрэгтэй ба судлаач уг шалтгааны эрсдэлт хүчин зүйлийг илрүүлэхийн тулд нарийн ажиллах шаардлагатай. Хэдийгээр гэмт хэргийн үйлдэгдэж буй шалтгаан нөхцөлийг урьдчилан таамаглах хүчин зүйлүүд нь гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэхэд ашигтай байж болох хэдий ч ихэнх хүчин зүйлүүд сул талуудтай байдаг. Эдгээр гэмт хэрэгт холбогдолтой сул хүчин зүйлүүд нь хэзээ хаана гэмт хэрэг илрүүлэх илтгэх сул таамаглагч юм.

Сул талуудтай сул хүчин зүйлтэй хүүхдүүд нь өсвөр насандаа гэмт хэрэгт холбогдсон байдаг.² Энэхүү нийгмийн эмзэг давхаргын хүмүүсийн дийлэнх хувь нь онц хүнд гэмт хэрэг үйлдэх эсвэл гэмт хэргийн бүлэглэлд хамаарагдаж гэмт хэрэгтэн болж хувирдаг болохыг харуулж байна. Нийгмийн эмзэг бүлгээс гаралтай гэдгийг мэдэх нь түүний ирээдүйг зөв таамаглахад бидэнд тус болохгүй.

Эдгээр нөхцөлүүд нь криминологийн судалгааны ажилд болон бодлого боловсруулагч, хэрэгжүүлэгч нарын анхаарлыг татахгүй учир тэд нарт бодит статистикийн ач холбогдол өндөртэй байх нь чухал байдаг. Иймээс гэмт хэргийн эсрэг олон төрлийн үйл ажиллагаанууд нь хүмүүсийн гэмт хэрэгтэй ямар нэгэн нөлөө дутуу эсвэл бага нөлөөтэй эрсдэлт хүчин зүйлстэй байхад чиглэгдсэн байдаг.

Хэн, хэзээ, хаана гэмт хэрэг үйлдэх нь хэдий хэрэгтэй мэдээлэл хэдий ч гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэхийн чухал биш хэсэг юм. Харин түүний урьдчилсан таамаглал, шалтгаан ба урьдчилан сэргийлэх зэргийг хооронд нь ялгах нь чухал юм. Энэ талаар доорхи хүснэгт ялган оруулсан болно. /Хүснэгт 1.1/

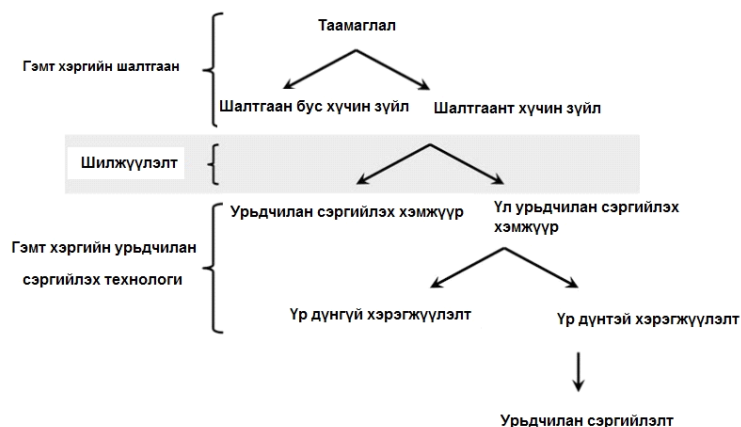
Хэрэв ямар хүмүүс ноцтой хэрэгтэй холбогдож байгааг илрүүлэх ажиллагаанд чиглүүлэхэд тодорхой болохгүй. Харин гэмт хэрэгтэй холбогдсон хүмүүс дээр анализ хийхэд илүү тодорхой болгох боломжтой.

Гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх ажлыг сайжруулахын тулд шалтгаан нөхцөл ба гэмт хэргийн таамаглалын процессыг сайн ялган ойлгох нь чухал. Мөн тэд нарыг бодлогын хүрээнд хөгжүүлж нэвтрүүлэх хэрэгтэй. Урьдчилсан сэргийлэх ажиллагааг амжилттай зохион байгуулахын тулд тухайн асуудлын хүрээнд ажиллагааг биелүүлэхийн тулд гарсан асуудалд онцгой анхаарал хандуулах шаардлагатай.

² Gold standard or fool's gold? The pursuit of certainty in experimental criminology. *Criminology and Criminal Justice*, 10(1), 11–22. Johnson, M. H., & De Haan, M. (2015).

Таамаглал	Шалтгаан	Урьдчилан сэргийлэл
Хэн, хэзээ, хаана Тодорхойлолт	Яагаад Тайлбар	Юу хийх вэ? Ажилбар
Гэмт хэрэг үйлдэхэд хэн эрсдэлтэй вэ? Гэмт хэргийн хамгийн чухал үе ба байрлал?	Яагаад гэмт хэрэг болсон вэ?	Ямар бодлогууд ба хэмжилтүүд гэмт хэргийн шалтгаанд арилгах, эсрэг ажиллах эсвэл үр дүнтэйгээр шалтгааныг илрүүлэх вэ?

Үр дүнтэй гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх түлхүүр алхамууд

Эрсдэлт хүчин зүйлийн цаана: Онолын хэрэгцээ

Тодорхой болсон хязгаарлагдмал эрсдэлт хүчин зүйлийг илүү аналитик хүчин зүйлээр авснаар тодорхойлж болно. Эрсдэлт хүчин зүйлийн хамгийн дутмагшилтай тал нь түүний онолын болон уялдаа холбооны дутмагшилтай байдал юм. Гэмт хэрэгтэй холбоотой эсвэл холбоогүй биологийн, нийгмийн ба сэтгэлзүйн эрсдэлт хүчин зүйлүүд олон тооны судалгааны ажлууд хийгдэж байсан.³ Хүйс, нас, үндэс угсаа эсвэл ажилгүйдэл эрсдэлт хүчин зүйл болохоос тухайн гэмт хэргийн шалтгаан үл болно.⁴

Гэхдээ эдгээр нь аливаа гэмт хэргийн шалтгаан нөхцлийн гинжин хэлхээ болох хэдий ч улмаар сэтгэл-нийгэм зүйн хүчин зүйлийн улмаас цаашид гэмт хэрэг үйлдэх хүслийг идэвхижүүлж гэмт хэрэг үйлдэхэд хүргэнэ. Гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх ажлыг илүү аналитик байдлаар хийх нь гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх шинжлэх ухааныг хялбаршуулах төдийгүй гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх практик үйл ажиллагааг илүү үр дүнтэй, үр дүнтэй болгох боломжтой юм.

Нөхцөл байдлын үйл ажиллагааны онол /SAT/

Хүмүүс тухайн нөхцөл байдлыг харгалзан ёс суртахууны хувьд хүлээн зөвшөөрөгдсөн үйл ажиллагааны хувилбар гэж үздэг (мөн холбогдох саад тотгор байхгүй) эсвэл хувийн ёс суртахууныг дагаж мөрддөггүй (өөрөөр хэлбэл өөрийгөө хянах чадваргүй байдаг) нь тэдэнд

³ Building self-control strength: Practicing self-control leads to improved self-control performance. Journal of Experimental Social Psychology, 46(2), 465–468. Murray, J., Farrington, D. P., & Eisner, M. P. (2009).

⁴ Bunge Handbook of crime correlates. San Diego: Academic Press. Farrington, D. P., Loeber, R., & Ttofi, M. M. (2012).

гэмт хэрэг үйлдэх явдал юм. Нөхцөл байдлын үйл ажиллагааны онол (SAT) нь гэмт хэргийн ерөнхий, динамик, механизмд суурилсан онол юм.⁵ Үүний үндсэн таамаглал нь

- Хүмүүс тэдний үйл ажиллагааны эх үүсвэр юм тэдний үйлдлийг ойлгох, сонгох, гүйцэтгэнэ.
- Хүмүүс бол үндсэндээ дүрмээр удирдагдсан амьтад юм.
- Хүмүүс зөрчилдөөнд хариу үйлдэл үзүүлэхдээ дүрмийн заалтын дагуу өөрсдийн хүсэл эрмэлзэл (хэрэгцээ) болон амлалтаа илэрхийлнэ.

Хүний үйлдлийг тайлбарлахын тулд (тухайлбал, гэмт хэргийн шинжтэй үйл ажиллагаа гэх мэт) дүрмийн заалтын үйл явц хэрхэн нөлөөлж байгааг

- Хүмүүс ямар үйлдлийг өөрөөр нь хүлээж авч, үүний үндсэн дээр
- Мотивацтай холбоотой ямар сонголт хийж байгааг тэд мэдэрдэг (уруу таталт, өдөөн хатгалга)

Бүх газарт үйлдэгдэж буй гэмт хэргийн бүх үйлдэл нь хуульд заасан ёс зүйн дүрмийг зөрчдөг (тухайн нөхцөл байдалд юу хийх нь зөв, буруу болох, эс үйлдэх тухай дүрмүүд). Энэхүү нийтлэг шинж чанар нь гэмт хэргийн тухай ерөнхий онолыг боломжтой болгож, гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх ерөнхий хандлагыг бий болгодог.

Гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх нь хүмүүсийг хууль тогтоомжид заасан ёс зүйн хэм хэмжээг зөрчихгүй байх явдал юм. Үүнийг хэрэгжүүлэхийн тулд бид үйл ажиллагааны альтернатив хувилбар, үйл ажиллагааны сонголтыг хүмүүсийн ойлголтод нөлөөлөх, ингэснээр тэд

- Тодорхой гэмт хэргийг өөр сонголт гэж үзэхгүй байх
- Хэрэв тэд үүнийг хийвэл тэд өөр хувилбар дээр ажиллахгүй байхаар шийддэг.

Нөхцөл байдлын үйл ажиллагааны онол нь нөхцөл байдлын хүмүүсийн үйл ажиллагааны хувилбаруудын талаархи тодорхой ойлголт, үйл ажиллагааг сонгох, хэрэгжүүлэх үйл явцыг өдөөж, хүн ба хүрээлэн буй орчны харилцан үйлчлэлийн холбогдох оролтыг удирдан чиглүүлэх ажиллагааны шалтгааныг нотолдог. Энэхүү таамаглалыг РЕА-ийн таамаглалд тусгасан бөгөөд:

Үүнд ямар нэгэн тодорхой мотивац (уруу таталт, өдөөн хатгалга): үүссэн үйлдэл (А) нь хувийн мэдрэмж (Р) ба хүрээлэн буй орчны холбогдох өдөөлтөд өртөх (Е) холбогдох хоорондын харилцан хамаарлын (х) үр дүнд үүссэн ойлголт-сонгох процессын (→) Үр дүн юм.⁶

$P \times E \rightarrow A$

Ойлголтыг сонгох үйл явцын гол элементүүд нь мотиваци, ёс суртахууны шүүлтүүр, хяналт юм. Хүсэл эрмэлзэл (уруу таталт эсвэл өдөөн хатгалга) нь зорилгод чиглүүлэх замаар (шаардлагатай боловч хангалтгүй хүчин зүйл) үйл ажиллагааны процессыг эхлүүлдэг. Ёс суртахууны шүүлтүүр нь тухайн хүний хүсэл эрмэлзэлтэй холбоотой хариу үйлдлийг түүний хувийн ёс суртахуун ба тухайн үеийн ёс суртахууны хэм хэмжээ хоорондын харилцан үйлчлэлийн үр дүн гэж үздэг үйл ажиллагааны хувилбаруудыг тодорхойлдог.

Хяналт (өөрийгөө хянах, таслан зогсоох) нь үйл ажиллагааны талаархи өөр хувилбаруудын талаар зөрчилтэй дүрмийн удирдамж гарч, хүмүүсийг зориуд (аль хувилбарыг нь илүүд үздэгийг идэвхтэй үнэлэх) хүргэдэг зөрчилдөөний үед л сонгох үйл явцад нөлөөлдөг.

⁵ Antisocial behaviour and crime: Contributions of developmental and evaluation research to prevention and intervention (pp. 109–122). Cambridge, MA: Hogrefe Publishing. Wikström, P.-O. H. (2014).

⁶ Long-term potentiation—A decade of progress? Science, 285 (5435), 1870–1874. Moffitt, T. E., & Henry, B. (1989).

Ойлгох сонголт хийх үйл явц нь тухайн нөхцөл байдлаас шалтгаалан их бага хэмжээгээр зориуд (оновчтой) эсвэл автоматжуулсан (зөн совингоор) байж болно.

Нөхцөл байдлын үйл ажиллагааны онол нь хүмүүс гэмт хэргийн янз бүрийн хандлагатай байдаг гэж үздэг (тодорхой гэмт хэргүүдийг үйл ажиллагааны хувилбар болгон харах, сонгох хандлага). Хүмүүс үндсэндээ дүрмээр удирддаг жүжигчид гэсэн таамаглал дээр үндэслэн нөхцөл байдлын үйл ажиллагааны онол нь тухайн хүний гэмт хэргийн хандлагыг тодорхойлдог хувь хүний гол шинж чанаруудыг санал болгодог.

- Хувийн ёс суртахуун (тодорхой нөхцөлд юу хийх нь зөв эсвэл буруу болох талаархи үнэ цэнэ дээр суурилсан ёс зүйн дүрэм)
- Хүний гүйцэтгэх чиг үүрэг, хордлого, сэтгэл хөдлөл, стрессийн өндөр зэрэг хүчин зүйлээс бүрдсэн биеэ хянах чадвар (өөрөөр хэлбэл, гадны зүгээс шахалт үзүүлэх тохиолдолд хувийн ёс суртахууныг дагаж мөрдөх).

Нөхцөл байдлын үйл ажиллагааны онол нь хүний ёс суртахуун ба өөрийгөө хянах чадварыг ёс суртахууны боловсрол, танин мэдэхүйн хүмүүжлийн явцад олж авдаг тул эдгээр үйл явцад нөлөөлөх нь гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх цогц бодлогын чухал хэсэг байх ёстой гэж санал болгож байна.

Орчин (газар, тохиргоо) нь криминоген шинж чанараараа (гэмт хэргийн шинж чанарыг хэр зэрэг хөхиүлэн дэмжиж, ядаж сэтгэлээр унагаахгүй) ялгаатай байдаг. Хүмүүс дүрмийн удирдлагад нийцсэн жүжигчид гэсэн таамаглалд үндэслэн нөхцөл байдлын үйл ажиллагааны онол нь тухайн газар (орчин) -ны криминоген⁷ чанарыг тодорхойлдог чухал шинж чанарууд нь дараахь зүйлийг санал болгож байна.

- Ёс суртахууны хэм хэмжээ (тодорхой хүсэл эрмэлзэл дээр тулгуурлан ажиллахтай холбоотой нийтлэг журам)
- Дүрмийн хэрэгжилт (хамтын зан үйлийн дүрмийг зөрчихөд учирсан үр дагаврын хамаарал ба хатуу байдал)

Тиймээс нөхцөл байдлын үйл ажиллагааны онол нь ёс суртахууны хэм хэмжээ, тэдгээрийн хэрэгжилтэд нөлөөлөх нь гэмт хэргийн үйлдлийг таслан зогсооход нөлөөлөх нь урьдчилан сэргийлэх цогц бодлогын гол хэсэг байх ёстой байна. Хүмүүс нийгмийн амьдралдаа харилцан адилгүй байдаг бөгөөд ингэснээр криминогенийн тохиргоонд өртдөг. Хүний криминогенийн тохиргоонд өртөх байдал нь нийгмийн болон өөрийгөө сонгох үйл явцаас хамаарна. Тиймээс нөхцөл байдлын үйл ажиллагааны онол нь гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх гурав дахь гол зорилго нь эдгээр үйл явцад нөлөөлөх, ингэснээр хүмүүсийн криминогенийн орчинд хамгийн бага өртөх боломжийг багасгахыг зөвлөж байна.

Нөхцөл байдлын үйл ажиллагааны онолыг гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх үр дүнтэй хөгжлийн хүрээ болгон ашиглах

Нөхцөл байдлын үйл ажиллагааны онол нь гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх ажлыг үр дүнтэй урьдчилан сэргийлэх нь

- Хүмүүсийн гэмт хэрэг үйлдэх хандлагыг өөрчилж, өөрөөр хэлбэл тэдний хууль тогтоомжид хамаарах хувийн ёс суртахуун, өөрийгөө хянах чадварыг өөрчлөх замаар гэмт хэрэгтэй холбоотой ойлголтыг сонгох үйл явцад амжилттай оруулсан бодлого, арга хэмжээг шаарддаг

⁷ Гэмт хэргийн хандлагыг үүсгэх хүчин зүйл

- Тохиргооны криминоген өдөөлтийг өөрчлөх, өөрөөр хэлбэл тэдний мотивацт (боломж ба үрэлт) ба ёс суртахууны нөхцөл байдал (ёс суртахууны хэм хэмжээ, түүний хэрэгжилт), холбогдох нийгэм-экологийн үйл явцад үр дүнтэй нөлөөлөх, эсвэл тэдний нийгмийн үр дагаврыг эсэргүүцэх замаар өөрчлөх;
- Нийгмийн болон өөрийгөө сонгох холбогдох үйл явцад нөлөөлөх замаар хүмүүсийн криминоген орчин, өөрөөр хэлбэл тэдний үйл ажиллагааны талбарт нөлөөлөх байдлыг өөрчлөх зэрэг орно.

Дүгнэлт. Гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх бодлого, практик үйл ажиллагааг өнөөгийн хуваагдмал байдал, гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх үр ашиггүй арга барилаас гарахын тулд мэдлэгт суурилсан онолын хүрээнд үндэслэх шаардлагатай байгааг сурталчлах ба гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх ажилд чиглэсэн нийтлэг хандлагыг даван туулахад туслах болно. Жишээ нь, зохион байгуулалтын сэдэв, мэдээлэл солилцох, хамтран ажиллах гэх мэт) агуулга гэхээсээ илүү "яагаад хийх хэрэгтэй" гэхээсээ илүүтэйгээр "яаж хийх" талаар дүгнэх шаардлагатай.

Нөхцөл байдлын үйл ажиллагааны онол нь гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх бодлого, үйл ажиллагаанд хэрхэн анхаарлаа төвлөрүүлж, удирдан чиглүүлэхэд тусалж болохыг тоймлов. Хүмүүсийн үйлдлийг (гэмт хэргийн үйлдлийг) өөрчлөхийн тулд бид дараахь зүйлийг хийх боломжтой.

- Хүмүүсийг өөрчлөх (хувийн ёс суртахуун, өөрийгөө хянах чадварыг өөрчлөх)
- Газраа өөрчлөх (ёс суртахууны нөхцөл байдал, хэрэгжилтийг өөрчлөх)
- Хүмүүсийн газруудад үзүүлэх нөлөөллийг өөрчлөх (нийгмийн болон өөрийгөө сонгох үйл явцыг өөрчлөх)

Санал. Ийм өөрчлөлтийг үндсэндээ амжилттай хэрэгжүүлж буй бодлого, арга хэмжээний үр дүнд дараах саналуудыг дэвшүүлж байна.

- Гэмт хэргийг хүлээн зөвшөөрөхгүй авир гэж хүмүүсийн ойлголтыг сурталчлах (ёс суртахууны боловсрол олгох замаар)
- Хүмүүсийн хууль зөрчих гадны өдөөн хатгалгыг тэсвэрлэх чадварыг бэхжүүлэх (танин мэдэхүйн хүмүүжил олгох замаар)
- Хуульд заасан ёс зүйн дүрмийг сахин биелүүлэх орчны чадавхийг бэхжүүлэх (нийтлэг ёс суртахууны дүрмийг бий болгох, тэдгээрийн хэрэгжилтийг дэмжих замаар)
- Хүмүүсийн криминогенийн орчинд үзүүлэх нөлөөллийг бууруулах (нийгмийн болон өөрийгөө сонгох үйл явцад нөлөөлөх замаар) ингэснээр энэ нь гол байх ёстой гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх бодлого, үйл ажиллагааны гол чиглэл юм.

Гэмт хэргийн шалтгаан нөхцөл, механизмыг илүү сайн ойлгохын тулд эрсдэлт хүчин зүйлээс хэтэрч, онолын хатуу шалгалт, үнэлгээний судалгаа хийх замаар мэдлэг, нотолгооны суурийг бүрдүүлэхийн зэрэгцээ гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх практик үйл ажиллагааг удирдан чиглүүлэх ийм тогтолцоог ашиглах нь нэн чухал гэж бид үзэж байна.